

Štúdium študentov so špecifickými potrebami na Technickej univerzite v Košiciach

Úvod

Štúdie sa zúčastnilo celkom 11 respondentov, ktorí odpovedali na položené otázky nasledovne. Cieľom výskumu bolo zistiť súčasný stav podpory študentov so špecifickými potrebami počas štúdia na Technickej univerzite v Košiciach, odhaliť slabé a silné stránky Bezbariérového centra TUKE (BBC) a formovať odporúčania pre zlepšenie podpory študentov so špecifickými potrebami.

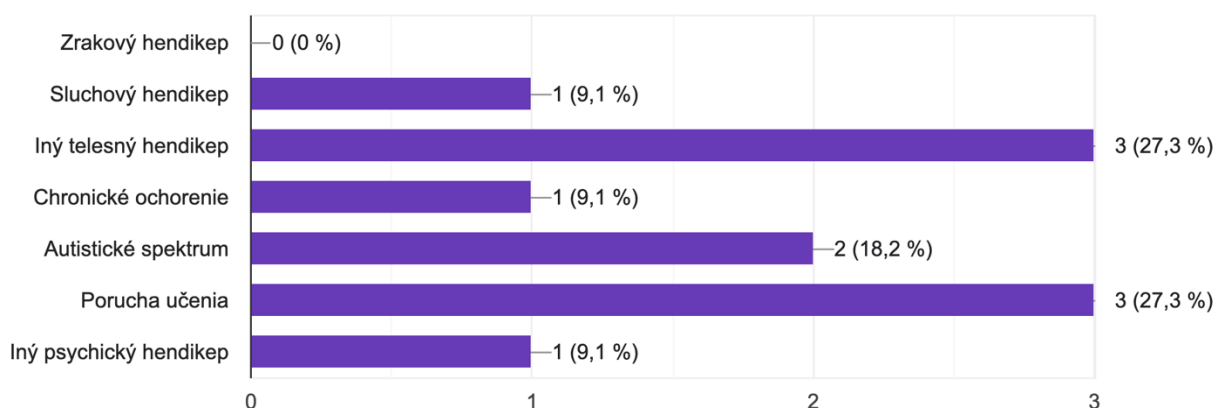
Otázka 1: Typ hendikepu

Cieľom prvej otázky bolo zistiť štatistické zloženie špecifických potrieb študentov v databáze BBC. Hoci prvá otázka kvôli svojej chýlostivej povahe nebola povinná, odpovedalo na ňu všetkých 11 respondentov.

Z výsledkov vyplýva, že takmer tretina študentov (27,3 percenta) so špecifickými potrebami trpí telesným hendikepom. Rovnakým podielom je zastúpená aj porucha učenia, po ktorej nasleduje porucha autistického spektra. Z opýtaných respondentov ani jeden študent netrpí zrakovým hendikepom. Výsledky sú zosumarizované na Obr. 1.

Typ hendikepu

11 odpovedí

Obr. 1. Sumár odpovedí na otázku 1.

Odporúčanie

Z výsledkov vyplýva, že povaha špecifických potrieb študentov je rôznorodá. Každý z typov hendikepu sa vyznačuje vlastnými potrebami a vyžaduje si individuálnu konzultáciu s konkrétnym študentom v prípade vzniku bariér počas štúdia.

Nájsť systémové riešenie odstránenia bariér pre všetkých študentov so špecifickými potrebami je nereálne, no je možné implementovať čiastkové riešenia v podobe odstraňovania fyzických bariér, či vytváranie kultúry, v ktorej nie je hanbou požiadať o pomoc.

Otázka 2: Vzťah k TUKE

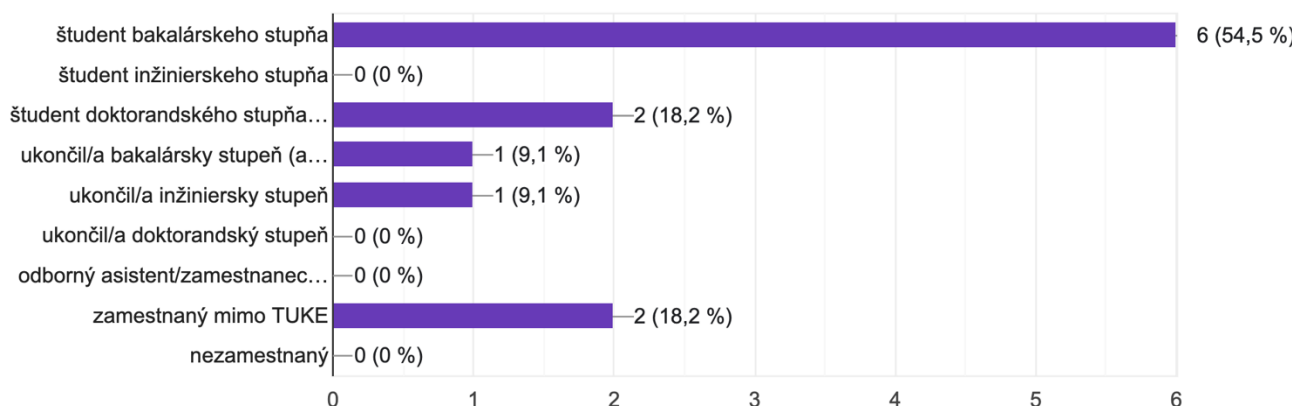
V nasledujúcej otázke sme zisťovali aktuálny stupeň štúdia, respektíve vzťah k Technickej univerzite v Košiciach.

Na otázku odpovedalo všetkých 11 respondentov. 6 opýtaných (54,5 percenta) je v súčasnosti študentom bakalárskeho štúdia na Technickej univerzite v Košiciach, 2 (18,2 percenta) študentmi doktorandského štúdia a žiadny respondent v súčasnosti neštuduje na inžinierskom stupni.

Dvaja opýtaní ukončili štúdium úspešne a aktuálne sú zamestnaní mimo Technickej univerzity v Košiciach. Výsledky sú zosumarizované vo vizuálnej podobe na Obr. 2.

Aktuálne som

11 odpovedí

Obr. 2. Sumár odpovedí na otázku 2.

Odporúčanie

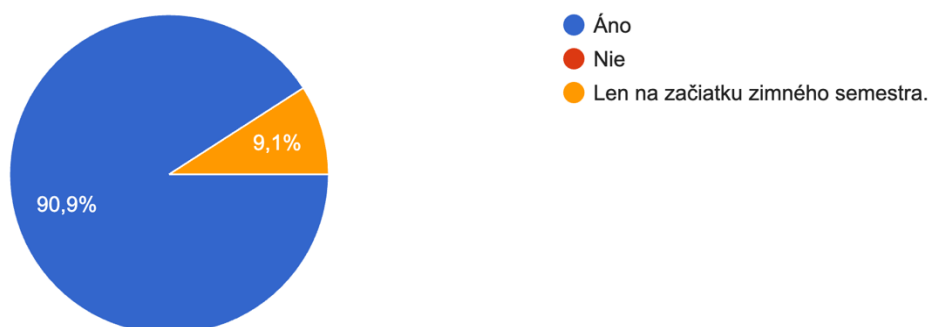
Väčšina respondentov sa aktuálne nachádza v skorých štádiách pôsobenia na univerzite, ak berieme do úvahy štandardnú dĺžku štúdia 5 rokov vrátane inžinierskeho stupňa. Toto rozloženie respondentov je potrebné zohľadniť v nasledujúcich otázkach, ktoré skúmajú vzťah študentov k zahraničnej mobilite v podobe Erasmus+ programu.

Otázka 3: Využívanie služieb BBC

Tretia otázka bola smerovaná na využívanie služieb Bezbariérového centra. Na otázky odpovedalo všetkých 11 respondentov. 10 z nich uviedlo, že počas štúdia využívali služby BBC, jeden respondent BBC využil len raz na začiatku štúdia.

Počas môjho štúdia na TUKE som využíval/a služby BBC (Bezbariérového centra)

11 odpovedí

Obr. 3. Sumár odpovedí na otázku 3.

Odporúčanie

Ani jeden z opýtaných neuviedol, že služby BBC nevyužíva. Ide o pozitívny výsledok, ktorý dokazuje, že Bezbariérové centrum má pre študentov so špecifickými potrebami zmysel a v prípade vzniknutých bariér sa naň vedia obrátiť so žiadosťou o riešenie. To hovorí o vytvorení pozitívnej kultúry pre študentov so špecifickými potrebami a vytvára pocit istoty, pričom títo študenti vedia, kde majú hľadať pomoc.

Otázka 4: Frekvencia využívania služieb BBC

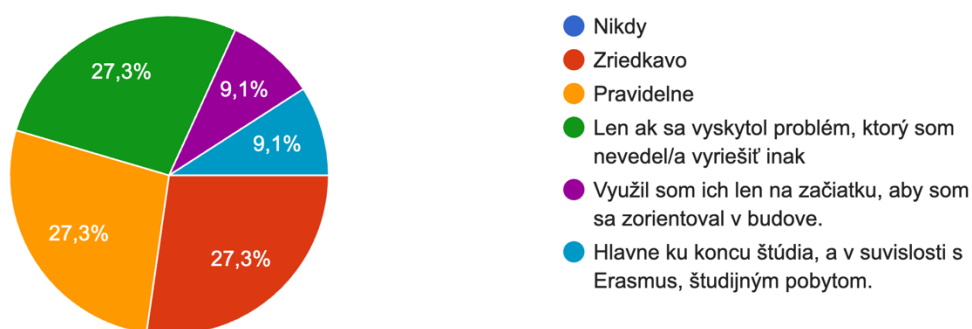
V nasledujúcej otázke sme ďalej zisťovali frekvenciu využívania služieb BBC. Na štvrtú otázku odpovedalo všetkých 11 respondentov.

Výsledky potvrdili, že každý z opýtaných využil počas svojho pôsobenia na Technickej univerzite v Košiciach služby BBC minimálne raz. 3 opýtaní uviedli, že služby BBC využívali pravidelne, rovnaký počet opýtaných sa na BBC obrátil len v prípade, že sa vyskytol problém, ktorý nebolo možné vyriešiť samostatne a takisto traja respondenti uviedli, že služby BBC využívali len zriedkavo.

Jeden zo študentov v odpovedi označil využívanie služieb BBC v súvislosti s Erasmus+ mobilitou. Výsledku sú zosumarizované na Obr. 4.

Ako často som potreboval/a služby poskytované BBC

11 odpovedí

Obr. 4. Sumár odpovedí na otázku 4.

Odporúčanie

Odpovede na nadväzujúcu otázku potvrdili význam Bezbariérového centra pre študentov so špecifickými potrebami. BBC si u študentov so špecifickými potrebami vybudovalo dôveru, čo dokazujú najčastejšie odpovede na otázky (pravidelne, v prípade výskytu problému). Najmä druhá

menovaná odpoveď ďalej potvrdzuje funkciu BBC ako záchranej siete v prípade vzniku na prvý pohľad neprekonateľných bariér.

Negatívnou stránkou je len jedna odpoveď v súvislosti s Erasmus+ mobilitou. V tejto oblasti by bolo vhodné doplniť výskum o otázky, ktoré by boli zamerané na konkrétne dôvody. Možností je viacero: opýtaní buď nemali záujem zúčastniť sa mobility, nemali dôveru v zvládnutie samotnej mobility alebo si nemali dôveru, že im BBC dokáže poskytnúť odpovede na otázky súvisiace s mobilitou.

Odporúčani je niekoľko:

- v prípade bežných študentov je mobilita propagovaná pomerne intenzívne, no pre študentov so špecifickými potrebami je nutné nastaviť reklamu tak, aby dokázala, že mobilita s hendikepom je **možná a zvládnuteľná**;
- napríklad **prostredníctvom separátnych emailov** priamo od BBC pre študentov so špecifickými potrebami;
- zasielanie e-mailov v súvislosti s mobilitou pre študentov so špecifickými potrebami by zároveň dalo do pozadia BBC ako miesto, kde sú tieto informácie k dispozícii;
- riešením môžu byť aj blogy, respektíve články o reálnych skúsenostiach s mobilitou a hendikepom.

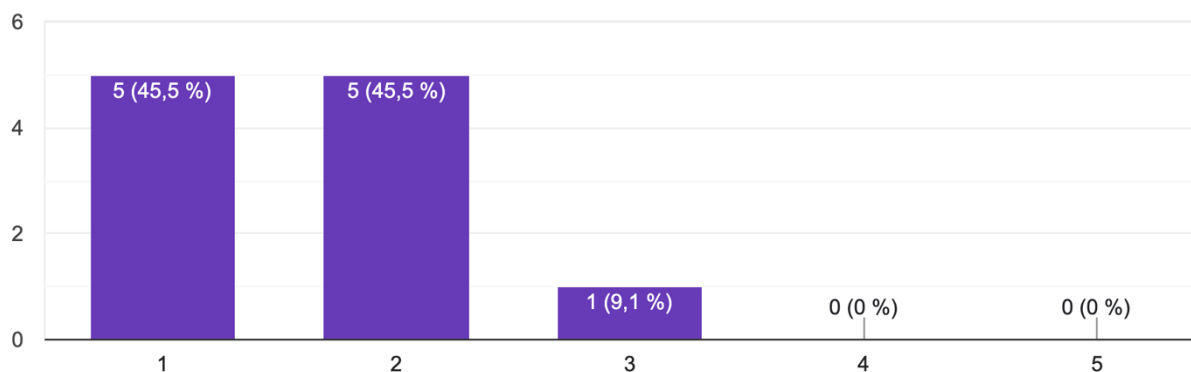
Otázka 5: Spokojnosť s využívaním služieb BBC

V poslednej otázke zo série hodnotenia služieb BBC sme skúmali spokojnosť so službami BBC. V rámci možností sme zvolili 5-bodovú škálu, kde 1 znamená veľmi dobre a 5 znamená veľmi zle.

Na túto otázku bolo zaevidovaných 11 odpovedí: 5 opýtaných hodnotilo služby BBC ako veľmi dobré, rovnaký počet ako chválitebné a 1 respondent ako dobré. Výsledky sú zosumarizované na Obr. 5.

Moje skúsenosti s podporou pri štúdiu zo strany BBC sú

11 odpovedí

Obr. 5. Sumár odpovedí na otázku 5.

Odporúčanie

Keďže na túto otázku nevidujeme dôvody hodnotenia respondentov, jediným riešením je skúmanie jednotlivých odpovedí. Ani to však neprineslo vhlád do hodnotenia respondenta, ktorý na otázku odpovedal možnosťou číslo 3 (v prílohe A).

Otázka 6: Vzniknuté prekážky počas štúdia

Celé znenie otázky: *Čo vám počas štúdia spôsobovalo najväčšie problémy a vytváralo zásadné prekážky, ktoré súviseli s vaším hendikepom?*

V tejto sekcii dotazníka sme zisťovali vzniknuté potreby počas štúdia na Technickej univerzite v Košiciach.

Konkrétne odpovede sú zosumarizované v prílohe A.

Odporúčanie

Najčastejšie sa vyskytovali fyzické prekážky, ako napríklad bezbariérovosť, zmena učební, ale aj komunikácia s vyučujúcimi či nejasné podmienky pre úspešné absolvovanie skúšky. Práve druhá menovaná skupina problémov je omnoho páľčivejšia: podľa výsledkov dotazníka študenti so špecifickými potrebami nemajú dôveru, že sa v prípade problémom s učivom môžu bez problémov obrátiť na vyučujúcich.

Problémom môže byť aj získavanie materiálov z prednášok, ktoré sa konajú v združených posluchárňach, kde je mimoriadne náročný prístup pre študentov s fyzickým hendikepom. V tomto prípade, aby boli takýmto študentom zaručené rovnaké podmienky štúdia, je potrebné tieto materiály na požiadanie poskytnúť, alebo poskytovať individuálne konzultácie.

Riešením v tomto prípade môže byť zvyšovanie povedomia o študentoch so špecifickými potrebami na jednotlivých fakultách, príprava nových doktorandov na špecifické potreby, predostrenie problémov, ktoré pri nedostatočnej komunikácii vznikli a podobne.

Otázka 7: Úloha BBC pri riešení týchto prekážok

Celé znenie otázky: *Ako konkrétne vám BBC pomáhalo pri riešení týchto problémov?*

V doplňujúcej otázke sme zisťovali vplyv Bezbariérového centra na riešenie prekážok, ktoré respondenti opísali v predchádzajúcej otázke. Na otázku aj v tomto prípade odpovedalo všetkých 11 respondentov.

Opýtání uviedli, že BBC dokázalo vyriešiť problémy s fyzickými bariérami pri výbere učební a presunoch, ako aj dokázalo zlepšiť komunikáciu medzi vyučujúcimi a študentmi so špecifickými potrebami.

Odporúčanie

V tomto prípade sa ukázalo, že BBC zohralo významnú úlohu pri riešení vzniknutých bariér. Pri riešení problémom v komunikácii s vyučujúcimi pravdepodobne zohralo úlohu postavenie BBC v rámci Technickej univerzity v Košiciach, no študenti so špecifickými potrebami by mali mať možnosť komunikovať efektívne vzniknuté problémy so samotnými vyučujúcimi aj bez tretej strany.

Otázka 8: Prínos služieb BBC

Celé znenie otázky: *Ktorú službu zo strany BBC považujete za najprínosnejšiu? (odstránila zásadný problém pri štúdiu)*

V doplňujúcej otázke sme sa respondentov opýtali, ktorú zo služieb BBC považujú za najprínosnejšiu. Na otázku odpovedalo všetkých 11 respondentov.

Respondenti v odpovediach na otázku uviedli ochotu a schopnosť BBC riešiť vzniknuté bariéry, ale aj možnosť zapožičania špeciálnych pomôcok. Jeden z respondentov uviedol aj podporu pri plánovaní písomnej skúšky.

Odporúčanie

Aj v tejto otázke sa potvrdili odporúčania popísané v predošlých bodoch. Dôležitú úlohu v rámci podpory študentov so špecifickými potrebami zohráva aj možnosť zapožičania špeciálnych pomôcok.

Otázka 9: Negatívne skúsenosti s BBC

Celé znenie otázky: *Máte konkrétnu negatívnu skúsenosť so službami BBC? Ak áno, popíšte.*

V tejto otázke sme sa respondentov opýtali na konkrétne negatívne skúsenosti s Bezbariérovým centrom. Na otázku odpovedalo všetkých 11 respondentov, pričom ani jeden z nich nemal s BBC negatívnu skúsenosť.

Odporúčanie

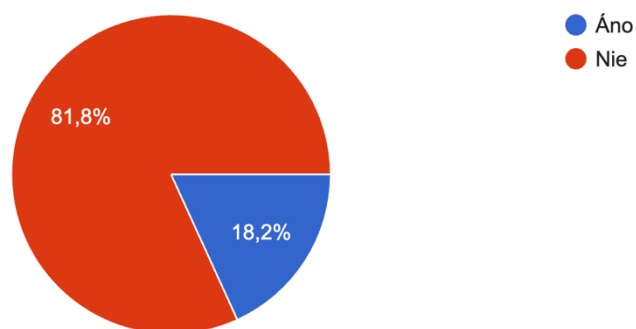
Vzhľadom na dosiahnuté výsledky nie je možné vyvodit' odporúčanie.

Otázka 10: Účasť na mobilite Erasmus+

V tejto sekcii sme sa zamerali na zahraničnú mobilitu v rámci programu Erasmus+. V prvej otázke sme sa respondentov opýtali, či sa počas štúdia na Technickej univerzite v Košiciach zúčastnili Erasmus+ mobility. Nasledujúce otázky, ktoré respondent dostal, závisia od odpovede na túto otázku. V prípade, že sa respondent mobility zúčastnil, dostal otázky, ktoré sú ďalej označené písmenom „a“. Respondenti, ktorí sa mobility nezúčastnili, dostali otázky označené písmenom „b“.

Na otázku odpovedalo 11 respondentov, pričom 9 (81,8 percenta) sa mobility nezúčastnilo a 2 opýtání (18,2 %) sa počas štúdia mobility zúčastnili. Výsledky sú zobrazené na Obr. 6.

Počas štúdia som sa zúčastnil/a mobility Erasmus+
11 odpovedí

Obr. 6. Sumár odpovedí na otázku 10.

Odporúčanie

Väčšina študentov so špecifickými potrebami sa počas štúdia nezúčastnila Erasmus+ mobility. V nasledujúcej **otázke 11b** skúmame konkrétne dôvody neúčasti.

Otázka 11a: Úloha BBC pri plánovaní mobility

Nasledujúce otázky označených písmenom „a“ sa zobrazili len dvom študentom so špecifickými potrebami, ktorí sa Erasmus+ mobility **zúčastnili**.

Celé znenie otázky: Pomáhalo mi BBC pri príprave, plánovaní alebo podávaní žiadosti na Erasmus+ mobilitu?

V otázke 11a zisťujeme, či sa študenti pri plánovaní mobility obrátili na služby BBC. Obaja študenti odpovedali na otázku „áno“.

Odporúčanie

Z výsledkov vyplýva, že študenti so špecifickými potrebami, ktorí sa rozhodli zúčastniť Erasmus+ mobility, evidujú úlohu BBC a dôverujú mu pri plánovaní mobility.

Otázka 12a: Hodnotenie mobility

V tejto otázke sme zisťovali hodnotenie mobility: na výber bolo znova hodnotenie od 1 (veľmi dobré) do 5 (veľmi zlé), pričom obaja študenti označili mobility za „veľmi dobrú“.

Odporúčanie

Plánovanie Erasmus+ mobility pre študentov so špecifickými potrebami si vyžaduje vysokú investíciu času v počiatočných fázach plánovania. To zahŕňa komunikáciu s viacerými predstaviteľmi prijímajúcej inštitúcie, uchádzači musia často bojovať s nedostatkom informácií v prípade prekonávania bariér a podobne. Zahraničné univerzity však často majú verejne dostupný kontakt na koordinátorov pre študentov so špecifickými problémami, ktorých úloha je totožná s úlohou BBC na Technickej univerzite.

Je to práve fáza plánovania mobility, ktorá odradí množstvo uchádzačov nielen so špecifickými potrebami. Preto je úloha Bezbariérového centra v tejto fáze kritická.

Odpovede na túto otázku dokazujú, že sa v konečnom dôsledku oplatí prekonať túto náročnú časť a vycestovať na mobilitu. V prípade dôsledného plánovania sa dajú potenciálne stresové faktory eliminovať na minimum (ako napríklad možnosti bezbariérového ubytovania, či pohybu v priestoroch inštitúcie).

Otázka 13a: Pozitívna skúsenosť pri riešení problémov vzniknutých počas mobility

V doplňujúcej otázke sme sa opýtali na konkrétne problémy, ktoré vznikli počas plánovania Erasmus+ mobility, a na ich pozitívne riešenie s pomocou Bezbariérového centra.

Respondent 1: „*Počas mobility ak sa vyskytol nejaký problém či sa týkal vyplnenie potrebných dokladov, ubytovania alebo moje fungovanie na katedre tak som kontaktoval BBC a pomoc vždy bola okamžitá.*“

Respondent 2: „BBC mi pomohlo upovedomiť univerzitu, na ktorú som išiel na pobyt, o mojom hendikepe a teda pripraviť podmienky pre bezproblémové bungovanie. Nevieť však presne špecifikovať, nakoľko počas pobytu všetko prebiehalo hladko, bez komplikácií.“

Odporúčanie

Ako dokazujú odpovede, platia odporúčania popísané v predošlej otázke: kľúčovou fázou je dôsledné plánovanie mobility, nastavenie kontaktu s prijímajúcou inštitúciou a podobne. Práve v týchto oblastiach hrajú služby Bezbariérového centra kľúčovú úlohu.

Otázka 14a: Negatívna skúsenosť pri riešení problémov vzniknutých počas mobility

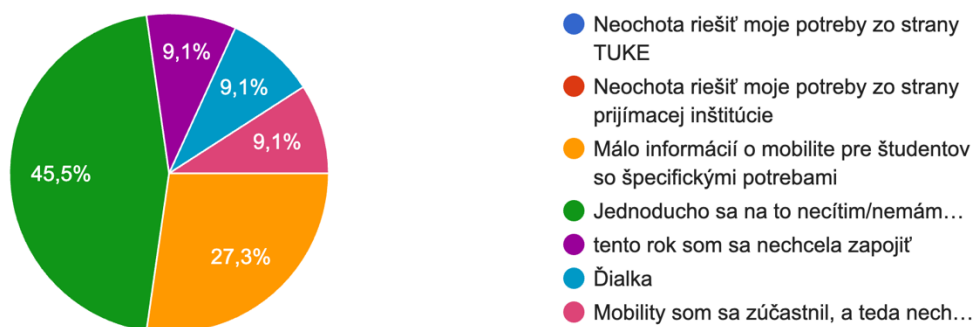
Obaja respondenti v odpovedí na túto otázku uviedli, že nemajú negatívnu skúsenosť spojenú s riešením špecifických potrieb počas mobility.

Otázka 11b: Dôvod neúčasti na Erasmus+ mobilite

V tejto otázke zisťujeme dôvody neúčasti respondentov na Erasmus+ mobilite. Okrem preddefinovaných odpovedí sme respondentom dali možnosť uviesť iný dôvod. Kvôli chybe pri vytváraní dotazníka sa nasledujúce otázky zobrazili všetkým respondentom, a teda aj tým, ktorí sa mobility zúčastnili. V prípade tejto otázky tak môžeme abstrahovať od odpovedí zobrazených ružovou a fialovou farbou na Obr. 7.

Prečo som sa nezúčastnil/a Erasmus+ mobility počas štúdia?

11 odpovedí

Obr. 7. Sumár odpovedí na otázku 11b.

Zo zvyšných odpovedí prevláda nezáujem, alebo nízke sebavedomie respondentov. Druhým najväčším dôvodom je nedostatok informácií o možnosti Erasmus+ mobility pre študentov so špecifickými potrebami.

Odporúčanie

V tomto prípade môže znova pomôcť zvýšenie povedomia o mobilite prostredníctvom oficiálnych informácií zameraných na študentov so špecifickými potrebami. O potrebe dostatočne pokryť túto oblasť hovorí aj fakt, že slovenská verzia stránky Európskej komisie¹, ktorá poskytuje informácie o mobilite pre študentov so špecifickými potrebami, **nefunguje**.²

Žiadny z respondentov neuviedol neochotu prijímajúcej inštitúcie riešiť špecifické potreby. Ak by však takáto situácia nastala, úlohou BBC by v takom prípade malo byť poskytnúť alternatívy v podobe iných partnerských univerzít v danej oblasti.

Otázka 12b: Úloha BBC pri rozhodovaní o účasti na mobilite

Celé znenie otázky: *Ako by mi mohlo BBC pomôcť pri rozhodovaní sa o účasti na Erasmus+ mobilite?*

V poslednej otázke skúmame úlohu BBC pri rozhodovaní o účasti na Erasmus+ mobilite z pohľadu respondentov. Na túto otázku znova kvôli chybe dotazníka odpovedali všetci 11-ti respondenti. Takmer všetky odpovede však odkazujú na nedostatok informácií o možnostiach mobility smerom od Bezbariérového centra k študentom so špecifickými potrebami.

Jednotlivé odpovede sú zosumarizované v Prílohe A.

Záver

Z dotazníka, ktorého sa zúčastnilo 11 respondentov, vyplýva, že Bezbariérové centrum má významné postavenie pri riešení bariér vzniknutých počas štúdia na Technickej univerzite v Košiciach študentom so špecifickými potrebami. Skúsenosti s BBC sú pozitívne, študenti, ktorým sú služby BBC určené, o existencii a službách BBC vedia a dokážu sa na centrum obrátiť v prípade potreby. Odporúčania sú zosumarizované pri jednotlivých otázkach (ak bolo možné aplikovať).

¹ <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sk/opportunities/opportunities-for-individuals/students>

² <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sk/opportunities/individuals/students/students-and-staff-with-physical-mental-or-health-related-conditions?>

Príloha A: Výsledky v tabuľkovej podobe

Časová pečiatka	17.6.2022 8:47	20.6.2022 11:53	20.6.2022 15:07	20.6.2022 16:12	20.6.2022 17:10	21.6.2022 11:18	21.6.2022 21:09	28.6.2022 10:23	29.6.2022 14:25	7.7.2022 9:51	18.7.2022 11:11
Typ hendikepu	Iný telesný hendikep	Chronické ochorenie	Iný telesný hendikep	Iný telesný hendikep	Porucha učenia	Autistické spektrum	Autistické spektrum	Iný psychologický hendikep	Porucha učenia	Porucha učenia	Sluchový hendikep
Aktuálne som	študent doktorandského stupňa/intermedijný doktorand	študent bakalárskeho stupňa	študent doktorandského stupňa/intermedijný doktorand	študent bakalárskeho stupňa	študent bakalárskeho stupňa	študent bakalárskeho stupňa	študent bakalárskeho stupňa	ukončil/a bakalársky stupeň (a nepokračujem v štúdiu)	zamestnaný mimo TUKE	študent bakalárskeho stupňa	ukončil/a inžiniersky stupeň, zamestnaný mimo TUKE
Počas môjho štúdia na TUKE som využíval/a služby BBC (Bezbariérového centra)	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Len na začiatku zimného semestra.	Áno	Áno	Áno
Ako často som potreboval/a služby poskytované BBC	Zriedkavo	Len ak sa vyskytol problém, ktorý som nevedel/a vyriešiť inak	Pravidelne	Pravidelne	Zriedkavo	Len ak sa vyskytol problém, ktorý som nevedel/a vyriešiť inak	Využil som ich len na začiatku, aby som sa zorientoval v budove.	Len ak sa vyskytol problém, ktorý som nevedel/a vyriešiť inak	Zriedkavo	Pravidelne	Hlavne ku koncu štúdia, a v súvislosti s Erasmus, študijným pobytom.
Moje skúsenosti s podporou	1	2	1	1	3	2	1	2	2	2	1

pri štúdiu zo strany BBC sú											
<p>Čo vám počas štúdia spôsobovalo najväčšie problémy a vytváralo zásadné prekážky, ktoré súviseli s vašim hendikepom?</p>	<p>Výučba v nebezbarierových priestoroch</p>	<p>stravovanie - stihnúť zísť na internát a pripraviť si jedlo podľa svojej diéty</p>	<p>Najviac problémami spôsoboval prístup do niektorých učební, posluchární, laboratórií. Ďalší z problémov bolo neprispôbené WC pre imobilných.</p>	<p>Premiestňovanie medzi učebňami a celkovo pohyb.</p>	<p>Nedostatok času na látky. málo kníh o danej téme. Veľa učiva, ktoré sa ťažšie učí.</p>	<p>Komunikácia s profesorami</p>	<p>Nie vždy som vedel, čo sa od mňa na skúške očakáva, niekedy som nerozumel zadaniu úloh. Pomohlo by mi, ak by som pred skúškou vedel, ako bude prebiehať, ako vyzerá miestnosť, v ktorej bude skúška, kde mám sedieť, koho môžem požiadať o pomoc, čo si mám so</p>	<p>Neviem o nicom</p>	<p>Mala motivácia a ktorá by má nútila sedieť nad učivom</p>	<p>moja diagnóza</p>	<p>Neznalosť okolia o hendikepoch, hendikepovaných ľuďoch z čoho pramenia odpor voči hendikepovaným ľuďom/ udržovanie si odstupu od hendikepovaných ľudí očividne kôli neznalosti.</p>

							sebou priniesť. Celkovo by mi to pomohlo znížiť mieru stresu a sústrediť sa na skúšku.				
Ako konkrétne vám BBC pomáhalo pri riešení týchto problémov ?	Pomohlo s presunom do bezbariérových priestorov, poskytli svoje priestory a pomohli s vybavením IŠP	pomohli mi pri získaní povolení a mať vlastný varič na izbe na internáte pri získaní ubytovania	BBC mi pomohlo so všetkým, čo som požadoval, vyriešili každý problém, v mojom prípade to bola plošina na katedre a bezbariérové WC taktiež na katedre, kde momentálne pôsobím.	Umožnilo mi ubytovať asistenta, ktorý mi pomáhal. Taktiež mi pomohlo pri komunikovaní so školou.	Netuším, nič som si nepožičiالا ešte.	Pomohlo osloviť profesorov s mojimi požiadavkami	Nepožiadal som o pomoc BBC.	Visvetlit prednášajúci ze je potrebne viac trezlivosti	Lepšia komunikácia medzi študentom a pedagógmi	technická podpora	Výpomoc pri vybavovaní a úspešnom prijatí na partnerskú univerzitu na účely pobytu cez Erasmus. Ako aj usmernenie profesorov ku koncu môjho štúdia, a upovedomenie o tom že majú nedoslýcha vého študenta.